

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Felcélós szerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A reformáció emlékűnnepén.

Debrecen, okt. 31.

(—y—s.) „Légyen világosság!”... Ide s tova négyszáz esztendeje annak, hogy Luther Márton, a szerény ágostonrendi szerzetes a wittenbergi vártemplom ajtajára kifüggesztette megvitatás céljából híres 95 tételét, maga sem gondolva azzal, hogy ez a 95 tétel lesz az a bizonyos archimedesi pont, amelyre támaszkodva, majd a világot ki lehet emelni a sarkaiból.

Már pedig így lett. A szellemi világosságnak Wittenbergben fellobbant lángját hiába akarták erőszakosan elfojtani, lokalizálni a tridenti zsinat régi rendszerű tüzoltói. A lángnyelvek végig nyaldosták az egész művelt világot, a tűznek nem annyira romboló, mint inkább melegítő és tisztító erejével. Egy rakás régi intézmény elpusztult, hogy romjain felépülhessen a lelkiismereti szabadság erős vára.

A reformációban azonban nemcsak a régi kényelmes hitélet avult dogmáinak összeroppanását kell látnunk, hanem általában azt a jótékony szellemi megtisztulást, mely minden csupán tekintélyre támaszkodó intézményt a bilincseitől megszabadult ész ítélőszéke elé állított.

A „credo, quia absurdum est” elv először a lelkiek teréről tünt el és azután, ennek alapján mindenütt, ahol az észszerű haladás útjában állott.

A lelkiismereti szabadság születésnapja egyszersmind a politikai szabadság születésnapjává is lett. Az új tan nyomán kitört porlázadások a politikai reformáció első demokratikus tünetei. Mindenütt, ahová csak eljutottak a reformáció tanai, politikai megújulás is járt a nyomukban s midőn a szabad Svájc-ból a nagy Cálvin zsinat-presbyteri egyházalkotmánya terjedezni kezdett, ez a hamisítatlan demokratikus egyházalkotmány kijelölte, megmutatta a modern parlamentarizmus fejlődésének útját is.

Nem pusztán chronologiai vélet-

len az, hogy Rousseau a „Contrat social”-jában is erre a calvini alapra helyezkedik.

Lehetnek sokan, akik Rousseau demokratikus irányzatát, a megváltozott korszellemből deriválják, de azt meg tudni kell, hogy a korszellemet ebben az irányban is a reformáció változtatta meg.

Hogy hazánkban a reformáció oly rohamosan terjedt, annak is több okát találjuk meg a politikai, mint a hitéleti viszonyainkban!

Hogy a mohácsi csatában annyi jeles katolikus főpap esett el, az csak másodrangú jelentőségű, az akkori nehéz közjogi helyzetünk mellett. A szerencsés házasságai által európai hatalommá lett Habsburgokkal kötötte össze a világtörténelem sötét fátuma nemzetünk sorsát.

A nemzeti királyság koporsójából feltámadt Ferdinánd, mint egyedüli örököse a magyar királyságnak, az országon kívül jogot formált a magyarnemzet lefélétebb kincsére is, a szabadságára és a függetlenségére is. Ilyen körülmények közt mi sem lehetett természetesebb, mint, hogy a szabadságára és függetlenségére féltékeny magyarság nagy tömegekben csatlakozott azon eszméramlathoz, — amely külföldön a lelkiismereti szabadság mellett a politikai szabadság érdekében is sikerrel szállt síkra. Ez a kor nevezte el Calvin vallását magyar vallásnak, nem dogmatikai, hanem politikai alapon, ebben a korban forrott össze hazánkban a reformáció a magyarsággal és ez az eszményi társulás adta a magyar történelemnek a tüneményes szabadsághősöket.

Tudni való, hogy Bocskay, Bethlen, Thököly és a Rákóczyak, akkor, amikor a vallásszabadság érdekében felemelték hatalmas karjaikat, egyben a magyar szabadság érdekében is küzdöttek.

Hogy a reakció letörte a nemzeti felbuzdulás legszebb és legéletképebb virágait, az a legtöbb esetben a vis major lovagiatlanságának rovására írható.

Ünnepnapot ültünk, tehát nincs helye a rekriminálásnak, ami volt, elmúlt.

A gályarabok és martirok sirján a kegyelet új friss virágokat fakaszt, és ezen új, friss virágok tanubizonyosságai annak, hogy az alattuk porladók eszméi még élnek bennünk. A busás örökséget azonnal kiadók sirhantjain felverődik a gyom s még ez a gyomot is elhervasztja a feledés. Mi akik a reformáció magasztos és újító eszméinek örökösei vagyunk, érezzük és tudjuk, hogy a gályarabok és mártirok örökségéből még nagyon keveset kaptunk, de tudjuk azt is, hogy a sovány jelen után jogunk van a kövérebb jövőhöz. A sokak által kétségbeeséssel jósolt kulturharcotól még ez időszerint messze állunk, ne is hozza ránk a sors, mert most annyira szét vannak forgácsolva erőink, hogy a reális diadalra nem lehet kilátásunk.

De a mostani jelen kezében vannak azon előleges tényezők, amelyek a szebb jövő előkészítését előmozdítják, hacsak a közömbösség béköt nem ver a munkára képes kezekre. A protestantizmus minden időben a haladni, a világosság és az igazság eszméinek diadalra jutásáért küzdött, hiába való volt a maradiság minden kerékkötője, hiába való volt a sötétség minden hatalmi tényezőjének sorompóba állítása, hiába való volt a megismert igazság elleni tusakodás, az új eszme terjedt, világított és ahol az ésszel és nem a fanatizmussal került szembe, győzött is.

És ha lelkiismereti és politikai szabadságunk számára tényleges, le nem tagadható, reális diadalt akarunk kivívni, minekünk is a reformátorok útjain kell haladnunk, minden megengedett eszközzel irtanunk kell a józan ész jogtalan szuverénjének, a fanatizmusnak bénító hatalmát, mert csak ennek a romjaiból, annak a poraiból kelhet új életre mesebeli phönixként, a szabadság és függetlenség!

Grábéczy fest, mos, tisztít!

Debreczen, Széchenyi-u. 42.

A nagy sláger.

Debrecen, október 30.

Napok óta rebesgetik, hogy a városfejlesztő párt a tegnap lefolyt közgyűlésen valami nagy szenzációt fog kifejleszteni. Így hirdette ezt a közgyűlést megelőző értekezletük meghívója is, mely lelkére kötötte minden pártagnak, hogy minden bizonynyal jöjjenek el a közgyűlésre, mert ott a város jövőjére kiható nagy horderejű dolgok fognak történni. A közgyűlés tárgysorozata még csak sejteni se engedte, hogy mi lesz a nagy szenzáció, mert az a tárgysorozat meglehetősen szürke pontokból állott. Politikai vagy más szenzációt egyik sem ígért.

Hogy mi is lesz hát a városi párt által tervezett és kilátásba helyezett szenzáció és a város egész jövőjére kiható nagy horderejű esemény, az csak magán a közgyűlésen patant ki — a költségvetés tárgyalásánál.

A balpárt tagjai kezdeményezték, mint indítványozók — talul is ütött ki. Mert hiányzott belőle a belső igazság. Erőltetett szenzáció hajhászat volt — gyűlölet és bosszúérzet által sugalmazva.

A szenzáció, a leleplezés, a nagy sláger vagy nem is tudjuk minek nevezzük pártunk, lapunk és párt ügyeit ideiglenesen vezető elnökünk ellen irányult.

Három dolgot hoztak szóba Jánosi Zoltán és Révi Nándor.

Hogy a Debrecen Hirlapkiadó Részvénytársaság 5300 koronával adása jelenleg a városi nyomda ak.

Hogy a lap nyomtatási költségeiből, még mielőtt a mostani részvénytársaság lett volna a kiadója — fennmaradt a városi nyomdánál 10,000 korona körüli összeg.

És hogy a városi nyomda vezetősége egy ős állami szállítást akart elvállalni, amelynek jövedelméből a Márton Imrevel létrejött megbeszélés alapján a Debrecen Hirlapkiadó Részvénytársaság is részesült volna.

Jánosi mindezekről felvilágosítást kért a tanácsától, az első kérdésre azonnal válaszolt is a polgármester, majd átadta a szót a főjegyzőnek, ő meg „az üzleti tisztesség és titoktartás korlátai közt” a másik kettőre nyújtott „felvilágosításokat”. A sorrendet azian beterveztette Révi Nándor, aki indítványozta, hogy Márton Imrének „inkoneks” viselkedése felett fejezze ki a közgyűlés helytelenítését.

Következtetett volna a szavazás, ha az elnöklő főispán megengedte volna. Nem engedte meg, mert ilyen tárgy nem szerepelt a tárgysorozaton. Mi azt hisszük, hogy ez indokból a tárgyalásat se kellett volna megengedni. Ha az indítványozók törvényszerű formák közt s a megismertett védekezésük lehetőségét adva akartak volna a nagy sláger tárgyalatni, módjukban állott volna erre nevezte is, épp úgy önálló indítványt tenni, mint a hogy a „Ne temere” elleni állásfoglalás tárgyában tették.

De persze ekkor nem történhetett volna meg a nagy sláger tárgyalása, annak távollétében, aki az által aposztrofálva volt s a kinek nyilatkozata meghallgatása nélkül csakugyan keptelenség lett volna a dolgokban határozni.

A városfejlesztő párt elnöke dr. Peczkó Ernő ez alapon indítványozta is, hogy vegyék le az ügyet a napirendről, de ez az indítvány már csak ama főispáni kijelentés után hangzott el, mely szerint szavazás alá ez az egész ügy nem bocsajtható.

Sőt dr. Révi is visszavonta a maga rosszaló indítványát, de persze ő is csak az emittett főispáni kijelentés után.

Hát ez történt.

Nem térünk ki a történetek méltatására elől.

A „Debrecen” Hirlapkiadó Részvénytársaság fentlevő nyomdai tartozásáról maga a polgármester ur kijelentette, hogy a nyom-

dának ez a követelése ő szerinte nincsen veszélyeztetve.

Az igaz, hogy nincs, — az is igaz, hogy a városnak vannak ennél jóval nagyobb összegű s talán nem is annyira biztosított hátralekös haszonbér és egyéb követelései, miért kellett hát mégis éppen a „Debrecen” Hirlapkiadó Részvénytársaság számláját szóvá tenni s csakis ezt tenni szóvá? Felelet: azért, hogy szóvá tétessék, — azért, hogy lármát lehessen belőle útni lapunk és pártunk ellen.

Hát hiszen ha ezt balpárti vagy városfejlesztő párti urak tennék, érteni lehet intencióikat, ők elvégre is küzdőfelek velünk és pártunkkal szemben, de hogy ezt függetlenségi párti emberek segítségével tétessék, azt — megvalljuk — megérteni nem tudjuk.

A 10,000 koronás nyomdai tartozás dolga már eddig is ismeretes volt. Hiszen esküdszéki bíraskodás tárgya is volt. A tárgyaláson felmutatták a nyomda könyveit, amely szerint ez a 10,000 korona nem a Márton Imre adóssága, hanem a Székely Imréé, — mint a „Debrecen” akkori kiadójaé.

Egy részét már perelte is a városi nyomda nem Márton, hanem Székely Imre ellen s a bíróság is így ítélte meg. Igen, de épp ez a vád s itt aztán már nem Székely, hanem megfordítva, Márton Imre ellen, hogy a szegény Székelynek ily horribilis összeget csak a nagy befolyású pártelnök erkölcsi nyomása folytán hitelezhetett a nyomda. — Olyan természetesnek látszó logika ez, hogy magunk is így gondolkodnánk, ha nem aláná ennek útját szavahihető embereknek eskü alatt tett tanuvallomása.

Vecsey Imre főjegyző, mint a nyemdafelügyelő-bizottság elnöke és Keresztessy István nyomdai művezető, mint olvasóink is emlékezhetnek még rá, eskü alatt vallották, hogy a tízezer korona körüli nyomtatási kihitelése Márton Imre minden befolyásolása, minden pressziója nélkül történt el is mondták, hogy mily jóhiszeműen, a még eleinte kevesebb hátralek bevehetésének reményében mentek belé mindig nagyobb-nagyobb hitelezésbe. A kiadó kinnlétségeinek beszédését a nyomda magához vette, mert azok behajthatóknak mutatkoztak. A reményt csalódás követte s a hitel szaporodott. Elmondották, hogy akkor erős irányzat indult meg a város nyomda-vállalatának megszüntetése iránt; — a követelés perlése, nyilvánossá tétele tápot adott volna ennek az irányzatnak, holott éppen akkor készítették elő a nyomdának modern üzleti alapokra való fektetést, ami megtörténvén, a városnak azóta 30—40,000 korona évi tiszta hasznot hoz.

Kár, hogy Vecsey főjegyző ur mindezeket el nem mondta a közgyűlés előtt is. Igaz, hogy mindez elmondott dolgoknak ismétlése lett volna, de ez a kis ismétlés mégis csak elfért volna az „üzleti tisztesség és titoktartás” annyira hangoztatott korlátai közt is.

Nyíltan kimondjuk, hogy a függetlenségi párti főjegyző urtól elvártuk volna a lapunk és partelóink ellen a 10,000 koronás tartozás tárgyában intézett méltatlan támadásokkal szemben, a felvilágosító tényeknek épp oly őszinte feltárását, mint a hogy azt a főjegyző ur az esküdszék előtt tette.

Hajlandók vagyunk elhinni, hogy csak a nagy sláger okozta izgatalomra vezethető vissza a főjegyző ur mulasztása, illetve megfélekedése.

Éppen a városi nyomda vezetőinek vallomása alapján tisztában lehet tehát Debrecen közönsége és közgyűlése a felől, hogy bármiként hangzott is az esküdszék ítélete, Márton Imrét a város megkárosításának vádjára nem terhelheti. Ha pedig terhelné, ha ő csakugyan hibás volna abban, hogy befolyásának felhasználásával a Debrecen akkori

kiadója részére szerfelett nagy hitelt eszközölt ki, akkor ez a hiba, a város érdekeinek szem elől tévesztése még nagyobb fokban jelentkeznek azokkal szemben, akiknek a nyomda részéről hivatalos kötelességük volt a hitelezések mérvére ügyelni s a kihiteléseknél — mint tisztán üzleti dolognál — mindenféle befolyásokat visszautasítani. — Ez ugy van, ez tiszta sor, e következtetés ereje elől kitérni nem lehet.

A nyomda vezetőinek hibás vagy hibátlau eljárása sem azon fordult meg, hogy az ő megvádolásukat sem balpárti, sem városfejlesztőpárti érdek nem kívánta, hanem azon, hogy ők a 10,000 koronányi hiteltajutásnál, bár — mint a következmény mutatja — nem elég óvatosan, de teljesen jóhiszeműen, minden jogosulatlan befolyásolás irányítása nélkül jártak el.

Az állami szállítás dolgára ezuttal érdemi megjegyzésünk alig lehet. Hiszen csak a vádat és tanuit hallottuk, a vádolt jelen sem volt. Nem valami izléses dolog volt a gyászeset miatt távollevő Márton Imrét megvádolni, de éppen ezért, mert ez csak izlés dolga, — nincs rajta mit disputálni.

Ismételjük, tartózkodnunk kell minden érdemi nyilatkozattól, mert a tényeket mindenoldalú megvilágításban még nem ismerjük, csak feltételes következtetéseket vonhatunk le.

Ha Márton Imre azt tette volna, amit róla Jánosi Zoltán kérdés, Vecsey Imre felelet alakjában elmondottak, — mi sem tudnánk azt néznie, mint téves lépésnek tekinteni, — de nem tudnánk eltekinteni attól, hogy nem egyéni érdektől, hanem a saját érdekei ellen is oly kitartóan s lelkesen képviselt pártügyek szeretete által elragadtatva történhetett meg vele a tévedés emberi dolga. És nem tudnánk eltekinteni annak a következtetésnek logikusságától sem, hogy ha Márton Imre hibás, akkor épp oly hibásak azok is, akik a nyomda részéről éppugy hajlandók lettek volna az állami szállításba bele menni, mint Márton Imre. Mert nem lehet ám a vád súlya elől azzal kitérni, hogy „hja, az üzlet, az üzlet.”

Azért, hogy a nyomda — üzlet, azért annak rdekeben mással együtt sem szabad olyat tenni, amiért később azt a másat — pellengére állítani hagyják. Ha a közös vállalat munkájában a nyomda részesedett volna, — bizony osztotnia kell az erkölcsi felelősségben is — vitakozni legfeljebb a százalék nagyságáról lehet. Elvégre is Vecsey Imre épp egy bizottsági tag, mint Márton Imre, épp egy közéleti ember, mint Márton Imre, ha tehát valami Márton Imrének nem szabad, ugyanaz neki sem szabad.

De mi úgy hisszük, hogy mindezen feltételes következtetések elesnek a tényállás mindenoldalú tisztázása után, amikor ki fog tűnni, hogy sem Márton Imre, sem Vecsey Imre nem követtek el, nem is akartak elkövetni oly bűnt, amelyet a gyűlölet vetítőképe mutat — Márton Imrével szemben.

Hatasos drámának készült a nagy sláger. Szerzője a gyűlölet, sugója a bosszu volt. Ezért hiányzott belőle a drámai erő: a belső igazság. Ezért bukott meg a műsoron kívül előírított „Nagy Sláger”. Hanem azt itt is el lehet mondani, amit a bukott darabok szinikritikáinak végére a szinigazgatók vizsgálatásul szoktak oda bigyeszteni, hogy t. i.: — „a rendezés kifogástalan volt”.

40 db Ia boros hordó 700 literes eladó.
Krausz Miksa Fiai
Szabadka.

Soha

nem volt és nem is lesz kedvező alkalom olcsón vásárolni, mint most, mert raktárunkat dusan szereltük fel a legjobb árukkal, hogy a versenyt velünk senki sem veheti föl. Különös figyelmet érdemelnek **dívat kolmélnk és felöltőink** ugy olcsóság mint jóság o o o tekintetében. — A cégre tessék vigyázni. o o o

Debreceni Nagy Aruház

== Gelbmann és Rosenfeld ==

Piac-utca 19. szám alatt.

Városi közgyűlés.

(A „Ne temere“ ellen. — A „Zenede“ kibővítése. — A színház ujjáalakítása. Költségvetés. Egyéb ügyek.)

Debrecen, október 30.

Tegnap délután közgyűlést tartottak Debrecen városának bizottsági tagjai. — A közgyűlés, habár tárgysorozatán több nagyfontosságú tárgy szerepelt — meglehetősen csekély érdeklődés mellett folyt le. Nagyon sok bizottsági tag maradt távol a tegnapi közgyűléstől, nem tudni, hogy mi okból.

A közgyűlés különben nagyon sok érdekes dologról határozott érdemlegesen. Nagyrésze szóba került mindazoknak az ügyeknek, amelyek városunk életét irányítják.

Törvényhatóságunk állást foglalt a „Ne temere“ hirhedeitől való pápai éncyklia ellen. Megkeresik a kormányt, hogy hasson oda, akadályoztassék meg a sérelmes breve érvényes kihirdetése a „jus placeti“ alapján.

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Weszprémy Zoltán főispán három óra után megnyitja a gyűlést, a közgyűlési tagok lanyha részvétele mellett.

Szép szavakban emlékezik meg az elhalt boldogult emlékeztető Kiss Albertől, fejtegetvén egyébségét és nagy érdemeit.

A mátai biztos ügye.

A szokásos polgármesteri jelentés felolvasása után Szentesi János megintarpellálja az iránt, hogy miért nem indítottak fegyelmi eljárást Farkas Albert mátai biztos ellen, holott számos terhelt körülmény merült fel ellene. A gazdasági bizottságban is szóba került ez ügy és ott is ugyanez volt a vélemény.

Kovács József polgármester megjegyzi, hogy fegyelmi eljárást megindítják, amikor is részletesen tárgyalás alá veszik a mátai ügyét.

Szentesi János ebben szót után meg is nyugszik, illetőleg tudomásul veszi a polgármester felvilágosítását.

Szabályrendelet módosítás.

Varga Károly felolvassa a vízvezetéki és csatornázási szabályrendelet miniszteriől kívánt módosítását.

A közgyűlés ezeket tudomásul veszi.

Oláh Károly bejelenti, hogy a belügyminiszter a szegényügyi szabályrendeletet jóvá hagyta. Tudomásul szolgál.

A „Ne temere“ ellen.

Márk Endre indítványozza, hogy a póttagysorozatba felvett „Ne temere“ pápai bulla elleni indítványt tárgyalják ezután.

A közgyűlés az indítványt elfogadja.

Varga Elemér olvassa fel ezután az indítványt, amelyet Jánosi Zoltán és többi társai terjesztettek be. Az indítvány nagyon is kicsinyes szempontokból fejtegeti a „Ne temere“ — felhívja a közgyűlést, hogy foglaljon állást ellene, azért, hogy felir a kormányhoz, hogy a királyi tetsvény joggal akadályozzák meg a breve érvénybe léptetését.

Együttal a társörvényhatóságokhoz fordulnak, hogy ők is hasonló értelemben határozzanak.

A közgyűlés az indítványt elfogadja.

A debreceni „Zenede“ kérése.

A debreceni „Zenede“ kéréssel fordul a városhoz, hogy 60,000 korona újabb építési segélyt folyósítson: A „Zenede“ kulturmissziót teljesít — erre való hivatkozással kéri a segély megadását.

Fejér Ferenc dr. szerint ez a kérelem csak luxus célokat szolgál, mivel a „Zenede“ nagy hangversenytermére semmi szükség sincs. Kéri tehát, hogy a kérés megadását ez alkalommal mellőzze a város.

Márk Endre jobban kívánja a kérdést megvilágítani. Debrecen az iskolák városa, járjunk el tehát ehhez méltóan.

A kulturpalota felépítésre sem pótolhatja e tekintetben a hiányt — feltétlenül kell a „Zenedének“ a nagy hangversenyterem. — A tanács javaslatának az elfogadását.

K. Tóth Kálmán beszél ezután arról a visszaélésről, amely történt akkor, midőn snapszbutikokat tűrnek meg a „Zenedében.“ Ennek a helyen lehetne létesíteni hangversenytermet.

Láng Sándor dr. a „Zenede“ szegényes viszonyaira utal. Indítványozza a kérés megoldását. Megszavazza a segélyt!

Forai Jenő a maga részéről is hozzájárul a segélymegadáshoz. A nagy hangverseny teremre feltétlenül szükség van.

Weszprémy Zoltán főispán is ilyen értelemben beszél. A „Zenede“ hangversenyterem még a tanításra sem alkalmas.

A kultuszminiszter egy óriási értékű orgonát adott a „Zenedének“ — ennek az elhelyezésére van szükség. Már csak azért is kell a hangversenyterem.

Fejér Ferenc azt mondja, hogy az orgonáról szakemberektől hallotta, hogy az értéktelen. Egy pár év múlva ki lehet leszedni. Mire akkor a nagy hangversenyterem?

A közgyűlés ezután többséggel megszavazza a „Zenede“ 60 ezer korona segélyét.

A kereskedő-társulat kérése.

Oláh Károly terjeszti elő a kereskedőtársulat polgári iskolájának fenntartására az eddigi 1500 korona segélyt 3500 koronára kéri felemleni.

A közgyűlés a kért segélyt egyhangúlag megadja.

A magyarság megmentése.

A horvátországi magyarság megmentésére alakult. — „Julián“ egyesület segélyt kér a várostól. — Oláh Károly előterjeszti a tanács javaslatát, mely szerint 800 koronát szavaznak meg a „Julián“ egyesület hazafias akciójára.

A közgyűlés megadja a javasolt 800 koronát. (A magyarság megmentésére áldozott Debrecen gavalér városa — különösen a bankettek és fizetésemelések körül!)

A színház ügye.

A színház építésének „nagyobb mérvű“ átalakítására a közgyűlés 12 ezer koronát szavaz meg.

A tanács előterjesztése szerint 8 ezer koronát kér a színházi butorok javítására és újonnan való beszerzésére. Toneth-féle székek beszerzését javasolják — mert szerintük ez célszerűbb, mint az eddigi zsöllyék.

Aczél Géza szerint a Toneth-székek nem felelhetnek meg, csakis plüsch székeket javasolhat. Nem tartja indoknak azt, hogy a Toneth-székek olcsóbbak és praktikusabbak. A fő elv az legyen, hogy a színházi butorzat összhangban legyen a többi felszereléssel.

Márk Endre éppen a főmérnök indítványa ellen beszél. A Toneth-székek mellett foglal állást.

A közgyűlés a tanács javaslata szerint 8 ezer koronát szavaz meg a színháznak Toneth-székekkel való felszerelésére.

A nyilvános könyvtár ügye.

A tiszántuli református egyház megkereste a várost, hogy a második könyvtárnoki állás javadalmazásához járuljon hozzá 1600 korona segéllyel.

A közgyűlés a tanács javaslata szerint a kért segélyt megadja, azzal a kikötéssel, hogy a könyvtár álljon nyitva állandóan a nagy közönség számára.

Apróbb ügyek.

A közgyűlés ezután elfogadja a tanács azon javaslatát, hogy a Simonffy-utoai bérházakba villamos világítást vezessenek be. A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadja.

Ugyancsak elfogadja a közgyűlés a magyarországi rokkant és nyugdíj egyletnek adott 200 koronás alapítványt.

A jövő évi költségvetés.

Vecsey Imre főjegyző terjeszti elő ezután az 1909. évi költségvetést.

Rámutat a vitás 108 ezer korona pénztári maradványra. A tanács javaslata szerint kéri, hogy a 108 ezer koronát állítsák be a jövő évi költségvetésbe, a kiadások fedezésére.

Tüdös János elfogadja a 108 ezer koronának a költségvetésbe való beállítását.

A közgyűlés ha ezt határozatban kimondja, önmagával jön összeütközésbe. Az 1907. évi vagyonszaporulatának van feltüntetve a 108 ezer korona — ez tehát törzsvagyon.

Bevételi felesleggel szabadon rendelkezhetünk. Igaz, hogy két jog illeti meg a várost a felesleg hova fordítására — de mindkettő alkalmazása kizárja egymást.

Következetlenség volna a két határozatot összeütközésbe hozni. Ki kell tehát mondani, hogy a vagyonfelesleg ezután a törzsvagyonhoz nem csatolható. Hogy két ellentétes határozat ne legyen, mondjuk ki, hogy az 1907. zárószámadat úgy módosítja, hogy a vagyonszaporulat 108 ezer koronával kevesebb.

Először: Mondja ki a közgyűlés, hogy: Miután a 108 ezer korona felesleg az 1907. évről szóló zárószámadás megállapítása alkalmával a vagyonmérlegben a vagyonhoz csatoltatott, abból a céből, hogy ez a bevételi többlet az 1909. évi szükségletek fedezésére felhasználható legyen az 1907. évi vagyonmérleg idevonatkozó tétele akként módosul, hogy az 1907. évi vagyonszaporulat 108 ezer koronával kevesebb.

Másodszor: Jövőre a vagyonmérleg összeállításánál a pénztári maradvány, mint bevételi többlet a vagyonhoz nem csatolható, hanem az illető év megterhelésével, mint előrevétel a következő év javára átvándó.

Poroszlai László hozzájárul a Tüdös János indítványának második részéhez.

Ifj. Schwarcz Vilmos helyesli a Tüdös János állásfoglalását, de nem járul hozzá, mivel nem tartja szükségesnek a mérleg eredményének megváltoztatását, de az indítvány második részét ő is elfogadja.

Degenfeld József gróf a tanács javaslatát változtatlanul fogadja el.

Tüdös János válaszában kijelenti, hogy Poroszlai és ifj. Schwarcz lényegben egyetértenek vele.

A régi rossz gyakorlat betartása indokolatlan. A zárószámadás máskor nem zárult ilyen abnormis pénztári maradvánnyal. Ez

Modern fényképek, fényképes levelező-lapok, fénykép nagyítások, olajfestésű arc-
képek **művészi kivitelben.**
VAMOSER és BURG műterem DEBRECEN, Egyház-tér 3. sz. a.
o o o (a Nagytemplomnál.) o o o

azt bizonyítja, hogy 1907-ben 108 ezer koronával több fedezetről gondoskodtunk, mint amennyi kellett volna. Nem indokolható az, hogy az egész évet túlságosan megterheljük a másik év javára.

Helyesnek tartja azt, ha konzekvensek leszünk magunkhoz.

Fentartja indítványa mindkét részét és kéri annak elfogadását.

Felszólal az ellen, hogy a tanács javaslatát szavazásra bocsássák, mivel azt mindenki elfogadja, hanem tegyék kérdéssé az írásban beadott indítványát.

A közgyűlés többséggel helybenhagyja a költségvetésnek a tanács által javasolt alakját.

Jánosi interpellációja.

Jánosi Zoltán interpellál ezután a „Debreczen” nyomtatása ügyében. Megkérdi továbbá, hogy igaz-e az a mende-monda, hogy egy bizottsági tag osztalékokat követelt arra az esetre, ha befolyásával megszerzi a nyomdának az államvasuték nyomtatvány-megrendelését.

Vecsey Imre kijelenti, hogy a városi nyomda, mint üzlet maga tett ilyen ajánlatot a „Debreczen” hírlapkiadóvállalatnak, azonban az ajánla nem fogadtatott el.

Révi Nándor indítványozza, hogy fejezze ki rosszaságát ezen tény felett a közgyűlés, a főispán felvilágosítására Révi ezen indítványát visszavonja.

A közgyűlés többi tárgyai

A közgyűlés ezután tudomásul veszi a városi közigazgatási bizottság jelentését az 1908. év első feléről.

Majd a Piac-, Kossuth-, Csapó- és Varga-utcai gazdaságok előterjesztését veszik tudomásul a Király Gyula tanácsnok előterjesztésében.

A közgyűlés elhatározza, hogy a József kir. herceg-utcai 64. számú házat ki fogják sajátítani, a legközelebbi közgyűlésre tűzvédi ki a névszerinti szavazást.

A Stencinger-féle ház megvételének ügye került ezután a napirendre. A tanács javaslata szerint 205 ezer koronáért kéne megvenni, a tulajdonos azonban csak 220 ezer koronáért hajlandó eladni. Az ügyet nem lehet szavazás alá bocsátani, mivel a bizottsági tagok nincsenek elegenden.

A Pelbárt-féle ház megvétele tárgyában tartott harmadik névszerinti szavazásnak az lett az eredménye, hogy a közgyűlés a megvételt elfogadta.

A közgyűlés elfogadja a világitási vállalat alkalmazottainak nyugdíjszabályzat tervezetét.

A tanács betérjeszti ezután a debrecen-hajdusámsoni h. é. vasut r. t.-nak a várossal kötendő szerződés tervezetét a nagyerdei védészallagra vonatkozólag.

A közgyűlés 20 méter távolságban vágatja ki a védészallag fát, a tanács javaslatát elvetvén. Ellenben a vasúttársaság debreceni végállomása céljaira kért megfelelő telek átengedését a közgyűlés megszavazza.

A debrecen-nyirbátori h. é. vasut tehát rövidesen létesülni fog, mivel most már semmi akadály sincs.

A vasúttársaság másik kérését; a helyi vasut Hatvan-utcai vonalának a társaság pályatestével való összeköttetésére kért terület átengedését, a napirendről leveszik.

A közgyűlés a helybeli róm. katolikus iskolások segélykiutalását formai okokból nem adja ki — a kérelmet tehát elutasítja.

A homokkeri birtokosság 400 korona világitási segély iránti kérelmét a közgyűlés nem adta meg, elfogadván a tanács határozatát.

Több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után a közgyűlés 8 órakor véget ért.

A hadügyi budget.

Az osztrák delegációban.

Budapest, október 30.

Az osztrák delegáció ma folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását. A nyilvános, teljes ülésen kevesen voltak, mert a legtöbb delegátus reggel kirándult Csepelre, hogy a löpörgyárat megtekintsék. A közös miniszterek azonban mind jelen voltak.

Schönaich az amnesztiáról.

Schönaich közös hadügyminiszter válaszolt Biankini minapi interpellációjára a 1907. november 26-iki amnesztiára való jelentkezés határidejéről.

A miniszter kifejti, hogy két évig jelentkezhetni a kegyelemért. Mivel gondoskodtak arról, hogy az amnesztiáról a legtávolabb vidékek kívándorlói is tudomást szerezzenek, ez a két évi határidő tökéletesen elég. A jelentkezési határidő újabb kiterjesztése, kivált arra való tekintettel, hogy a külföldön töltött idő is beszámít a szolgálati időbe, a katonai érdekek ellen való volna.

Arra nincs annagi fejezet, hogy a vagyontalan visszavándorlók költségeit az állam viselje. De nem is helyeselné ezt, mert ezzel jogosulatlan és meg nem érdemelt anyagi előnyökhöz jutnának éppen azok, akik megsértették a szolgálati kötelezettséget.

Csendélet a dragonyos ezredekben.

Schlegel delegátus a minap Schöberl Ferdinánd, a 3. számú dragonyosezred kapitányának Gödel szakaszvezető által való brutális bántalmazásai dolgában interpellált. A miniszter elmondja, hogy a szakaszvezető csakugyan pofozta a dragonyost és 1904. év karácsonyán nem engedte maródi-vizitre, ami által később került orvosi kezelés alá. A dragonyost később mindenféle betegség címén szabadságolták s évi 72 korona rokkantségélyt biztosítottak számára. A rokkant katona kegydíjért fordult a királyhoz, de kérelmével elutasították, mert 3000 korona értékű birtoka van. Göbel szakaszvezetőt degradálták és négy heti szigorított börtönre ítélték.

Stöcker delegátus Binder Alajos tisztiszolgának Braun Károly főhadnagy által való bántalmazása dolgában interpellált. A miniszter bejelenti, hogy a tisztiszolgát karteritési keresetével polgári per útjára utasították.

A bünvádi eljárás.

Stanek delegátusnak a katonai bünvádi eljárás iránt beadott interpellációjára elmondja a miniszter, hogy a kész javaslatot még 1906-ban a dolgozta a két állam kormányával. De egyik sem foglal benne eddig állást. A javaslatot a parlamentek elé nem a hadügyminiszter, hanem a két kormány nyújthatja be. Azt a kívánságot, hogy a tárgyalások nyilvánosságát nyomban rendeljék el, azért nem teljesítheti, mert ezt csak törvényhozási úton lehetne megcsinálni erről pedig most nem lehet szó.

A hadvezetőség ilyen részletes reformmal különben sem állhat elő. A katonai bünvádi eljárás revíziójának a modern jog minden elvét alkalmazni akarják.

A delegáció háza.

Dobernig delegátus az osztrák delegáció házában kérdését hozza szóba. 1889-ben indítványozta gróf Coronini, hogy építsen az osztrák delegáció házat, mert méltatlan dolog, hogy szállodában tartson üléseket. 1896-ban ülésezett először a delegáció saját házában.

S azóta nem szünik meg a hiányok miatt a panasz. A fűtés és szellőztetés hiánya miatt minden delegátus meghűlt eddig is. A foyerben az ülések alatt nem tartózkodhatni. A posta rémes. A telefonnak nincs fulkéje. Az iroda szűk. A bizottsági szobák elégtelenek. A gyorsírók hivatala olyan, hogy önfeláldozással gyakorolhatják csak nehéz mesterségüket. A sajtó képviselőinek nincs külön szobájuk az épületben. A gyorsírói feljegyzéseken kívül csak a góthai almanach van meg a könyvtárban ami az általános választói jó idején furcsa

állapot. Kéri az elnököt, hogy ezeken az állapotokon segítsen.

Az elnök: Mindent meg fog tenni, hogy a hiányokon, melyeket ő is konstataált, segítsenek. De ez alkalommal azt a kérést intézi a delegáció tagjaihoz, segítsék abban a törekvésében, hogy holnap a delegáció befejezhesse munkáját és fogják rövidre beszédeiket. (Helyeslés.)

A hadügyi költségvetés.

Ezután áttértek a napirendre. Eisterei volt az első szónok. Csatlakozik Axmannal a legénységi zsold emelése dolgában beadott indítványához. Kéri, hogy a honvédségi gyakorlatok is csak 13 napig tartanak.

Sisteric a laibachi eseményekről beszél.

Bomba különösen a mezőgazdák kívánságait sorolja fel.

Stöckler a két éves szolgálatot sürgeti meg hosszabb beszédében.

Dobering elfogadja a hadügyi költségvetést.

Az újpesti bankrablók ügye.

Ujabb részletek a nyomozásról.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Tegnap, hogy behozták a pénzt, még Antosevicsét hallgatta ki dr. Nagy Károly rendőrkapitány, azután tekintettel a két rabló nagy kimerültségére, a már előkészített fenyképezést mára halasztották s Piaskovskyt elhelyezték az 1. számú, Antosevicsét a 3. számú cellába.

Itt rendszerint a jobb, tehát uri fajta foglyok jutnak rövid szálláshoz. Amikor a két bankrabló látta, tapasztalta, milyen előzékenyen bánnak velük, a tek. rendőrség valóságos szerencsésének tartja, hogy uri személyüket elszállásolhatja, megnyugodtak és mindketten az éjszakát jól átaludták.

Hol van az 1300 korona.

A pénzből, amely került, 1300 korona hiányzik. Antosevics is, Piaskovsky is határozottan tagadják, hogy a pénzből többet elvettek volna, mint amennyit már jegyzőkönyvbe mondtak. Az 1300 korona tehát vagy elszóródott, vagy a bankban a rovatcsoláznál követték el számítási hibát.

Antosevicsen azonban egészen új fehérenemű van, melyről ő azt állítja, hogy már régebben vásárolta.

A két ember részánta magát a vakmerő rablásra, pedig abban a hiszemben voltak, hogy ilten oroszországi mértékkel mérik a büntetést, felkasztyák, vagy valahol nagy Szibériába deportálják őket életfogytiglani kényszermunkára.

Amikor megtudták, hogy aránylag csak enyhe büntetés vár rájuk, felvidultak, de azért még mindig hazudoznak, hogy a büntetést enyhítsék.

Ilyen hazugság lesz az is, hogy Antosevics már régebben vette a fehéreneműt.

Megtalálták a revolvereket, töröket.

A detektívek még tovább kutattak tegnap és egy fatövéve elásva megtalálták a 3 revolvert és a tört.

A tör beretvaéles és tühegyes, a pisztolyok pedig legújabb szerkezetű Browning-pisztolyok, melyek meg voltak töltve. Nem igaz tehát, amit Antosevics mondott, hogy töltetlen Browningokkal rémítették a bankban lévőket. Azonkívül a pisztolyok mellett 63 darab éles töltényt találtak a detektívek.

Kié az érdem.

A rendőrségnek van egy nyomozási rendelete, mely szerint a nyomozó kötelessége, tekintet nélkül a gyanúra, hogy a büntetés merre szökött, nyomban minden közel és távol eső vasuti, csendőri stb. hatósággal a körözést közölni.

A tegnapi délután és éjszakán a nyomozás Tóth János rendőrkapitány feladata volt és amint ezt már említettük, a rendőrkapitány ennek a feladatnak páratlan erélyvel, gyorsasággal és körültekintéssel tett

eleget, úgy, hogy a tettesek hosszab szökése teljesen lehetetlen volt.

Igaz, a véletlen is közre játszott, amely azt akarta, hogy a csendőrmester Besnyőn meglássa a két kocsiutast, de az, hogy ezek az emberek nem mehettek tovább, mégis csak Tóth János rendőrkapitány, a központi ügyelet és dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó érdeme.

Ezt az érdemet a csendőrmesternek tulajdonítják sokan, de önönmagának tulajdonítja ma Farkas József máv. kalauz, aki levelet írt ma a főkapitánynak és követeli magának a kitűzött díjat.

A levélben elmondja, hogy 6 Kis-Terenyén végigvizsgálta a jegyeket és mikor Piaskovskya talált, attól megkérdezte, hová akar ufazni és mikor az megmondta, azt felelte neki, hogy a jegy rossz, ki kell cserélni mással. Ertesítette erről Vermes Tódot, a kis-terenyei állomásfőnököt, ketten szállították le a vonatról Piaskovskyt és átadták a csendőröknek.

A reggeli kihallgatáson.

Szokás szerint tegnap reggel a második emeleti rabfelvételi irodába vezették a két bankrablót reggeli kihallgatásra. — Tóth János rendőrkapitány, miután magyarul nem akarnak beszélni, oroszul beszélt velük. — Ugyanazokat mondták, miket már tegnap. Csak abban tér el vallomásuk, hogy mind-egyik a másíknak tulajdonítja a bankrablás ötletét.

Ezután ujjlenyomatokat vettek róluk és mindkettőt lefotografálták. Még ma átszállítják őket az ügyészséghez.

Balkáni események.

Isvolszky a cárnál.

Berlin, október 30. A Berl. Tagbl. jelenti Pétervárról:

Isvolszki külügyminiszter a tegnapi nap folyamán Peterhofban kihallgatáson jelent meg a cárnál, hogy neki utazásának az eredményéről jelentést tegyen. Tegnapelőtt Isvolszki gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövettel értekezett annak a kihallgatásnak az elhalasztása ügyében, amelyet a nagykövet a cártól kért.

Pétervár, október 30. Hire jár, hogy Isvolszki a cártól újra megkapta az engedélyt arra, hogy a birodalmi dumában beszélhessen, de Isvolszki a politikai körutazására vonatkozó nyilatkozatait a dumában nem nyílt, hanem titkos ülésben fogja elmondani.

A helyzet Törökországban.

Berlin, október 30. A Berl. Tagbl. jelenti Konstantinápolyból: A lapoknak az a jelentése, hogy a német nagykövet újból megkísérelte, hogy Ausztria-Magyarország és Törökország közt rövidesen közvetítsen, téves. Németország legfeljebb csak a legmelegebben ajánlhatja Törökországnak, hogy egyezzen meg Ausztria-Magyarországgal, hogy ezzel a konferencia újbóli összeülését gyorsan és biztosan lehetővé tegye. A német nagykövet tehát, ha eljárt a portánál, alighanem csak ebben az értelemben nyilatkozott.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre **3 korona**. Megrendelhető Arany János-utca 2.

Színház. Művészet.

Műsor:

Szombaton: „Dollárkirálynő” operette C bérlét.

Vasárnap délután: „Molnár és gyermeke” tragédia bérletszünetben.

Vasárnap este: „Dollárkirálynő” operette bérletszünetben.

Dollárkirálynő.

(Nagy operette 3 felvonásban. Irták: Willner és Grünbaum. Zenéjét szerette: Fall Leó. Bemutató előadása a debreceni színházban: 1908 október 30-án.)

A mai közönségnek már csak operette kell. Még pedig nem is a legnívósabb operette — legalább is az irodalmi értéket tekintve, ha ugyan szó lehet egyáltalán irodalmi értékről az operetteknél.

A közizlés tagadhatatlanul az operettek felé irányul. — A mai közönség tulajdon el van csigázva a modern létküzdő fíradtságába. Nem szereti tehát, ha a színpadon is az életet látja a maga prózaiságában. — Igaz, hogy nemcsak az operettek által eléghetné ki műizlésének ilyenén való fordulását.

Ideális, szebb légkörbe vezethetnek bennünket a világirodalom óriásai is. De sajnos, a mai közönség már nem igen akarja megérteni őket. Reméljük, hogy majd csak jobban fordul ez az állapot. Reméljük, hogy a nagyközönség ezen izlési fázisa csak átmenet ahhoz, hogy a túlzott reális és naturalis darabokkal is szakítva — büszkén tekintessünk a színpad jövője és jövőndője felé!

Addig azonban várunk kell — míg le nem folynak a vizek szépen csendesen. Lefolynak a medrükbe és lassankint megszünik majd az az operette láz is, amely a vidéki színpadunkon elvágja az utat jó nagyrészen mindenféle komolyabb művészet elől.

Nem kell komolyság a mai közönségnek — ezt szokták mondani mintha bizony komolytárgy komoly darabokat ismer-nénk?!

* * *

Az operettek jegyében vagyunk! A „Dollárkirálynő” oly nagy sikert aratott, amelyet talán még egy idej darab sem. Nem annyira a darab érdeme ez, mint inkább a közönség izlése, amely szokva van már a „Vigözvegy” „Varázskeringő” és stb. — az efféle genrejű darabokhoz.

A rendezésé ezután a legnagyobb érdem. Pompás összjáték, majdnem tökéletes beállítás, — ez jellemezte főképpen a tegnapi előadást. A szereplők is legjobb akaratukkal tették meg mindent, hogy a darab sikert arasson.

A „Dollárkirálynő”-nek az egész kontinensen nagy sikere volt. Nem akartunk ismétlésekbe bocsátkozni, hogy megmagyarázzuk a siker okát.

Bíráljuk tehát ezt a darabot a mai operette közönség szemüvegén — és elmondhatjuk, hogy sikerült alkotással állunk szemben. „Slágerdarabja” lesz mindenestre az idej operette szezonnak.

A Dollárkirálynő zenéje is sikerült alkotás — habár egy kicsit szétfolyó is finomságában. Hellyel-közzel operai stílust köze-meg, ami pedig mindenestre nagy dícséret a Dollárkirálynőre nézve.

* * *

Zilahyné ismét ragyogtatta páratlan művészetét, a „Gladys” egyéniségéhez illő szerepében. Gyönyörű énekszámával való-sággal elragadta a közönséget.

Rózsa Lili is jelentős sikert aratott tegnap este — legszebb sikereinek egyikét. Oly temperamentumos, bájos és pajzán, hogy szinte csodáltuk, hogy bírta ki mind-végig egyforma tüzzel-hévvvel a szerepját-szását.

Horváth Kálmán sikeréről talán felesleges is szólnunk. — Horváth mint mindig, úgy tegnap is a közönség szeretetét és elismerését vívta ki, amit tapsokkal igyekeztek kifejezésre juttatni.

Gyönyi Izsót legelőször kellett volna

emlitenünk, de az 6 nagy művésze sem szorult nagy elismerésre. Mennyire különbö-zik 6 a mai operett buffiktól, akik jellem-zés nélküli figurákat játszanak, de nem embereket.

Kemény Lajos bizony meglehetősen gyenge volt tegnap is. Lásht, hogy Karakó-Osibrákon mint színigazgatónak mint kellett játszania, de itt megleszünk elégedve, ha szerepkörét tölti be.

A felsoroltakon kívül még Gerő Ida, mo dy Anna, Ligeti Lajos, Nádor Zsiga járultak hozzá többé-kévesbé a darab siker-réhez, amely minden bizonnyal a szezon „Vigözvegye” és „Varázskeringője” lesz.

(-y.)

* **A kék egér.** A színtársulat legközelebbi premierje Engel és Horst egész Európát bejárta nagyszerű vigjátéka a Kék egér. Ez a rendkívül finom hangon megirt kellemes vigjáték csupa satyra, ostorozza a bürokratizmus ferdeségeit, de legkivált a fennálló protectiós rendszert, mely a gyöngébbek haladásának biztos utjaként, hol egy szép feleség vagy egy bájos kis szerető többé-kévesbé önfeláldozó segítségét tünteti fel. A darab rendkívül mulattató és e mellett erősen pikáns ízét sem nélkülözi. E vigjátékból naponta folynak a próbák Ternyei Lajos vezetése mellett, aki egyuttal a főszerepet is viszi. — Az igazgatóság a tavalyi szezon egyik nagyszerű darabját, a „Gyermek” színművet, mely a mult idej végén került színpadra, újból feleleveníti, a címszerepben Bérei Ernővel.

* **A Manfred** premierjére készül erősen a színtársulat, a címszerepet nem mint tévesen jeleztük Ternyei Lajos, hanem Lugosi Jenő a színtársulat hősszerelmese adja, ki ezt a nagyszabású tanulmányhoz illő szerepet már régóta tanulmányozza. Ez a nagystylű darab majdnem a színtársulat egész személyzetét foglalkoztatja.

H I R E K.

— **Szabadságolt ezredes.** A király elrendelte, hogy Liszkay József debreceni 3. honvédgyalozezredbeli ezredes saját kérelmére, határozatlan időre, várakozási illet-ménnyel szabadságoltassék.

— **Vasárnapi munkaszünet felfüg-gesztése.** A folyó évben Mindszent ün-nepe vasárnapra esvén, a siroknak ezen ünneppapon országsszerte szokásos feldiszi-tésre való tekintettel, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 91884. számú rendeletevel értesíti a kereskedelmi és iparkamarát, hogy megengedi a folyó évi november hó 1-ére eső vasárnapon virágok, koszoruk, gyertyák, mécsesek és a sirok díszítésére szolgáló egyéb tárgyak árusítása, illetőleg házhöz szállítása kivételesen egész napon át végezhető legyen. A sirok díszítéséhez nem használt áru tárgyak árusítása a mondott napon önként értetődőleg ugyanazon korlátozás alá esik, mint más vasárnap.

— **Veszélyben egy pályaudvar.** Szolnokról táviratozzák: Nagy veszélyben forgott tegnap a szolnoki teherpályaudvar és az ott felhalmozott áruk sokasága. Tolatás közben meggyuladt egy petroleumos hordókkal telt kocsi és az óriási lángok átsaptak egy másik vasuti kocsira is, mely csakhamar szintén lángokban áll. A petroleum szét-folyt és így veszélyvel fenyegette az egész pályaudvart. Csakhamar kivonult a városi tűzoltóság és minden erejét arra irányította, hogy a tüz továbbterjedését meggátolja. — Óriási munkával sikerült a tüzet izolálni és így 70 hordó petroleum elpusztulásán kívül egyéb kár nem történt.

— **Kegyeletes ünnepély.** A debreceni református főiskola 1908 november hó 6-án délután 5 órakor a főiskolai díszteremben kegyeletes ünnepélyt tart fánzékalapító Somogyi Gábor és hitvese emlékeztére az alapítvány tételének első 25-ik évfordulóján. Az ünnepély rendje: 1. Gyászének: „Élet-halál hatalmas Ura“, id. S. Nagy Károlytól. Előadja a főiskolai énekkar. 2. Akadémiai igazgató az ünnepélyt megnyitja. — 3. Emlékbeszédet tart Balogh Ferenc, theol. akadémiai tanár. 4. Hálaének a 179-ik dícséret 9. és 10-ik verse. Férfikarra átírta Mécsei Sándor. Előadja a főiskolai énekkar.

— **Vízvezetési, fürdő, csatornázás és szivattyú berendezéseket** szakszerűen készít és javít jótállás mellett Wilhelm Ede, Hatvan-utca 4. sz.

— **A közönség figyelmébe.** A t. közönség figyelmét felhívja Dávidházy Kálmán és Társa cég könyvtészet, dobozgyár és díszműkészítő vállalat, hogy f. hó 31. és nov. 1-én, azaz szombaton és vasárnap reggel 8 óráig este 7 óráig műhelyeit a nagyközönség számára megnyitja és a munkamenetet bemutatja. — Az érdeklődő közönség figyelmébe ajánljuk ezt az alkalmat, mert a máris 92 munkással dolgozó ipartelep annyira sok szép dolgot készít, hogy megtekintése érdemes és tanulságos.

Percel Carola tánciskolájában a beiratkozások megkezdődtek. Szent Anna-utca 22. szám.

— **Gyönyörű szép villany-esiilárokat** felszerelve ajánl nagyon olcsó árban Lám Sándor üveg és porcellán üzlete. Debrecen, Piac-utca 5.

— **Üzlet áthelyezés.** Tegnap K. Lajos Utóda Eperjesy István, a városháza épületében 68 év óta fevő álló könyv, papír és zeneműkereskedését Kossuth-utca 11. sz. alá helyezte át.

Igen sok betegségnek a lég-huzamkihülés a főokozója, ez ellen hatásosan védekezhetünk, hogy ha az ajtókat és ablakokat lég-huzamelhárító-vattával látjuk el, mely esetben a tüzelőanyagokban is igen sokat megtakarítunk. — Kapható Mentze Henrik újdonságok áruházában Kossuth-utca 4. szám.

A novemberi esküdt-szék.

Az esküdtek kisorsolása.

— október 31.

Tegnap esküdsorsolás volt a debreceni törvényszéken. A novemberi esküdtzéki ciklusra sorsolták ki az esküdteket.

Az aktuson jelen voltak dr. Szűcs Miklós elnök, dr. Oláh Miklós és Toby István bírák, dr. Hajdu György jegyző, dr. Deési Gyula alügyész, az ügyvédi kamara részéről beregi Nagy Sándor ügyvéd.

Rendes esküdtek lettek: Albrecht József zenetanár, Bészler János vaskereskedő, Biró Géza vállalkozó, Bözörményi Imre eszmadiamester, Budaházy Albert nyugalmazott posta-főtiszt, ifj. Csengery István terménykereskedő, Füst A. Béla kávé, Géber Mihály eszmadia, Griczmann Gyula cipész, dr. Hegedüs Jenő ügyvéd, Hornyák András gazda, Janosó Gyula asztalos, Keiner Adolf borkereskedő, dr. Kiss György ügyvéd, Kiss Lajos tímár, Lévai Izsó kávé, Lukács Vilmos vállalkozó, Ménécs András gazda, Mihály Sámuel kereskedő, Molnár István gazda, Molnár János építő, Molnár József szűcs, Nagy Gábor tímármester, Neumann Miksa kereskedő, Portó Bálint gazda, dr. Rothschild Jenő vegyész, Sarkadi Ferenc birtokos, Sinay Imre bizt. hiva-

talnok, Tennbaum Emanuel borkereskedő, Tarnóczy Sándor gazda.

Pótesküdték: Baranyai György maganzó, Király István birtokos, Papp Donáth szabómester, Szathmári Mihály gazda, Zol-Herman vállalkozó, Besenyői Imre birtokos, Máyer Jenő kereskedő, Pintér Gusztáv arany-műves, Tolnai Dániel kovácsmester, Viz János nyug. telekkönyvvezető.

Szerkesztői üzenet.

B. U. urnak helyben. A tisztelettel beküldött közleményeket köszönettel megkapjuk.

A költözködés

alkalmával lakáshelyiségeknek, butoroknak poloskától, molytól s mindenféle féregtől tisztítását **saját találmányu, szabadalmazott** s a szakértők által e célra kitűnőnek talált

gőzgépével és szerével

felelőség mellett felvállalja

Varga Gábor

Piac-u. 26., keresztépület.

Bérletet keresek

100—150 holdig, esetleg megvételre. — Ajánlatokat kérem e lap kiadóhivatalába küldeni.

„Bérlet“ alatt.

Eladó

a Petőfi-tér 2. számú ház.

amelyen jelenleg egy jómenetelű **korosma és vendéglő van.** Könnyű fizetési feltételek mellett azonnal eladó. — Értekezhetni a Darvas-féle fűszer-üzletben.

Az őszi idényre gyönyörű szép Ujdonságok érkeztek

Női ruhadiszkekben

u. m. himzések, applicatiók, sujtás, tresse és zsinorzások, mellény-selymek bársonyok.

Bosznay J. és Tsa

divatáruházában

Debrecen, Kossuth-u. 5.

A kertnek legszebb díszét képező ezüstfehér levelű

ezüst-fenyőt

(Picea pungens argentea).

50—60 %	à K	5.—
70—80 "	" "	8.—
90—100 "	" "	10.—
100—120 "	" "	15.—
130—150 "	" "	20.—
180—200 "	" "	30.—
220—250 "	" "	40.—

Ezüst jegenye-fenyő

50—60 %	à K	2.—
70—80 "	" "	4.—
90—120 "	" "	6.—
130—150 "	" "	8.—
160—180 "	" "	10.—

ajánl **NIEMETZ W. F.** faiskolája Temesvár. — Gyümölcs- és díszfákról szóló árjegyzéket kívánatra készséggel küld a faiskola.

249,079—908. At.

M. kir. Államvasutak.

Figyelmeztetés.

Féláru vasuti-jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok kiállítására és a már használatban levőknek érvényesítése az 1909. évre.

Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok féláru vasuti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványai, a jövő 1909. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz.) már f. évi október hó 15-étől kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők.

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a f. évben arcképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezní kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérlelmezniök.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekből rovdó le. A postabélyegeket a betérjesztendő névjegyzékre, vagy kérvényre ragasztandók fel.

Kézpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében nem ragasztatik fel.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztségek vagy fizetéssel járó hivatal nem viselnek.

Budapest, 1908 szeptember hó 24.

A m. kir. áv. igazgatósága.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

COGNAC

Dékány Péter

és TÁRSA

Promontori Coenae Gyárából

Leggondosabban kezelt magyar gyártmány!

Minőség tekintetében a drága franciaáruval teljesen egyenértékű!

Debreceni faipar r.-tár.

ajánlja 3 éves vágású tűzfáit: eldrótozva ólomzáros szekérben, házhoz szállítva és berakva:

Cserfát, Bükkfát, Gyertyánfát 4 felé vágva 10 mázsát 23 koronáért. — Vargafát 10 mázsát 24 koronáért. 5 felé vágva 1 koronával drágább. **Aprózott fát 5 m mázsánként már hazaszállítunk.** — Az aprózott fa tetszés szerinti mennyiségben mázsánként telepünkön átvéve **2 korona 20 fillér.**

1 öl cserfát hasábban	33 koronáért
1 „ bükkfát „	32 „
1 „ gyertyánfát „	34 „
1 „ vargafát „	34 „

Hazaszállítás ölenként 2 korona 80 fillér. Ugyanezen fák wagenszámra a legjutányosabb árak mellett kaphatók. — Megrendelések: telefon utján 544. szám, levelező-lapon, postautalványon, a részvénytársaság elárúsitóinál és **BRÜLL LAJOS** megbízott tisztviselőnk utján eszközölhetők. A szállítás **24 óra** alatt teljesítetik. A pontos szállítást ellenőrző bárcát kérjük figyelembe venni. **Az igazgatóság.**

Uj! kóser Uj!

Bodega.

Tisztelettel értesitem a n. ó. közönséget, hogy Simonfi-utca 7. sz. alatt, a **Booskal-kávéházzal** szemben egy kóser bodegát nyitottam, ahol mindenféle **füstölt husok, hideg felvágottak, virstlik, szalvaládé, liba-tepertő** és máj a legolesőbb árak mellett árúsitatnak. **Zsir** nagyban és kicsinyben jutányos árban kapható. Ugyazintén tisztán kezelt kávé kapható. — A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve

o vagyok kiváló tisztelettel o

Kirschner Lipótné

SIMONFI-U. 7.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa szer a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszinben játszó fehérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szelkifujta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára **Mihalovits Jenő** gyógyszerháza a „Kigyó“-hoz Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Tolnai Dániel

első és legnagyobb
hajdumegyei cipőraktár
DEBRECZEN,
Fiac-utca 49 sz.
Dus választék mindennemű legkiválóbb gyártmányú női- férfi- és gyermek-

Cipőkben.

A világhírű „GO-ON“ cipők egyedüli árusítója.

Használt,

de teljesen kijavított sorvetőgépek minden nagyságban, ugyazintén a világhírű eredeti **Melichár-féle Unikum Drill vetőgépek** továbbá Répavágók, Szecsavágók, Ekék, Boronák, Szöllőzuzók, Borsajtók és általában mindenféle gazdasági eszközök kedvező feltételek mellett eddig nem létezett ousó árban felelősség mellett kaphatók.

Bagi István

gazdasági gépraktárában Kaba.

Kerékpár, varrógép,
gramafon, villamos-

sági cikkek és mindennemű alkatrészek állandó raktára. Nagy választék lemez-ujdon-ságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket, mindennemű mechanikai készülékek javítását, vas- és fémestergályozást, zománcolást, nikkellezést és az összes e szakmába vágó munkákat szakszerűen és pontosan készítjük.

Geller és Németh
Debreczen,
Hatvan-utca 8. szám.

Telefon 210. Telefon 210.

Földes Sándor

elektrotechnikai vállalata
Debreczen nagytrafik udvar.

Legolesőbban és szakszerűen készít villamos villágítási- erőátviteli berendezéseket, házi és magán telefonok, villanyesengők berendezését és évi jókarban tartását, valamint minden e szakmába vágó legkomplikáltabb munkát.

Szőlőoltvány.

szállít fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban már évek óta elsőnek és megbízhatóbbnak ismert

Kükülmönti eiső szőlőoltvány telep; tulajdonos **GASPARI FRIGYES** Medgyes 25. sz. (Nagyküküllő m.) Tessék képes árjegyzéket kérni! Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségtől ugy szó-, mint írásbelileg bizonyóságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

BUZIÁSI PHÖNIX

ASVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás izü, vasmentesített.

* **RENDKIVÜL ÜDITŐ ASZTALI VIZ.** *

Üdit, gyógyít. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógyomdora használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdön.
Debreceni főraktár **Grünberger és Glück** cégnél.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szög 5 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beérkezik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rosenberg Béni, Bádógos-utca 4. sz. a.

Tajtékpipák, Hermonikák, Cipők, eszmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhetők be a „Munkás bazár“-ban Bádógos-utca 4. szám.

Kifogástalan jó főzőnő, vagy ügyes mindenest kerestetik. Varga-utca 32. szám (utcai lakás).

Földvári L.

debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat **Kossuth-utca 1. sz.** Villamos világítást, erőátvitelt, telefonok, villamos csengők berendezését, javításait, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken, legjutányosabban eszközöl.

Telefon 168. sz.

TELEFON 653.

BELYEGZŐ-GYÁR

és KÖNYVNYOMDA.

SIMONFFY-U. 5.

Kárpitos- és díszítő-műhely
Debrecen, Piac-u. 47.

(a főpostával szemben.)
Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, ebédlő, háló és szalonok kárpitozását, új afrik és lószőr matracok készítését és régiéket felújítását. Függyönök feltevést és gyermekkocsik díszítését. Készítünk diványokat.

Jutányos árak,
Varga és Mész.

AKINEK NINCS téllkabátja, de pénze sincs, forduljon **Kaiser Salamonhoz** Hatvan-u. 2.

KÉZI lányok női ruhavarráshoz felvétetnek, Fenyőné Zugó-utca 6.

Elárulónőnek, pénztárnoknőnek vagy felírónőnek ajánkozik bármily üzletbe teljes jártassággal bíró leány. Petrovay Erzsébet Thaly Kálmán-u. 13. sz. a.

Erős izléses modern szép legkedvezőbb feltételek mellett

Autórok Grósz József, Péter

cégnél szerezhetők be. Piac-utca 70. szám a.

TÉLI

bőr és kötött keztyük, ingek, gallérok, kézelők nyakkendők, zsebkendők és harisnyák!

Sárcipők!

Gummi különlegességek!

Győrfi S.

kesztyű-, kötszer- és divat-áruháza.
Simonffy-u. 2. Városl. bérház.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége (Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál. Villagítótestek, csillárok és szerelvények **disz választéka.**
Telefon szám: 568. 1063

Donogán és Somossy

Menyasszonyi kelengye, szőnyeg, divatruhák

Debrecen,

** Kistemplombazár. **

Megérkeztek az őszi idény **ujdonságai** női ruhakelmék — Flanelek — selymek — ruha-
o o o diszekben. o o o

Óriási választék!

Pontosan járó

inga-órák, zseb-órák és ékszerek **jótállással kaphatók**
DEUTSCH L.

órák és ékszerésznél Hatvan-utca 2. szám.

A legdivatosabb női formák

MEGÉRKEZTEK. A legjutányosabb árak szerint **három óra alatt** alakít bármilyen régi női kalapot a legszebb kivitelben **ÖZV. KISS GÁBORNE** utóda **BORZA ISTVÁN** kalapos-üzlete Debrecen, Osapó-utca (Stenczinger-ház).

Csekély havi

részletfizetésre kaphat minden hitelképes egyén a „**Novotny**“-féle világhírű fegyvergyár készítményeit, valamint mindenemű hangszereket, fényképező-gépeket, látcsöveket és **valódi Meidinger** kályhákat. Diszkrétó biztosítva, levélbeli meghívásra meglátogatjuk az érdeklődőket, bővebbet a Schwartz-féle pipa üzletben, a városházával szemben.

Ügynököket keresünk.

